

VILÁG OSSÁG

KOLOZSVAR,
 1947 december 8, hétfő

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KÖZPONTI NAPILAPJA

IV. ÉVFOLYAM
 301. szám

Igehirdetőkől államférfiak

Irta BALOGH EDGÁR

Az ismétlésben erő van. Százszor és ezerszer kell hajtogatnunk az igazunkat, nyakasan vagy magyarázólag, hívek között vagy ellenséges légkörben egyaránt, amíg az valóban alkotássá, történelommé válik.

Az a tüneményes fejlődés, amelynek ma mindnyájan tanúi vagyunk, sohasem indulhatott volna meg, ha nem lettek volna előrelátó harcosok, akik a gonosz sággal és értetlenséggel szembeállva hangoztatták újra meg újra a béke, a szabadság és a haladás emberi követelményeit. A romániai magyarság sorsáról beszélünk. Demokratikus vezetőink sohasem mondták, hogy maguk is el tudják intézni népünk sorsának jobbrafordulását, ellenben megírták százszor és elmondták ezerszer, hogy dolgozó falusi földműveseinknek, városi kisembereinknek és haladó értelmiségieinknek a munkássággal együtt saját maguknak kell megmozdulniuk, hogy sorsuk irányítását kézbevegyék. Elsősorban ígehirdetés volt a mi demokratikus nemzetiségi politikánk a MADOSZ hási erőfeszítéseitől kezdve a Magyar Népi Szövetség most lezajlott temesvári naggyűléséig. Ma azonban már úgy látjuk, hogy az ige végre megfogalmazta a tömegben és testté vált.

A felkorbácsolt embertelen szenvedélyek, a faji gyűlölködés, rablás és gyilkosság, a zsoldos-háború lüremájában fel se tűnt a Szabó Árpádok, Józsa Bélák és Kovács-Katona Jenők vértanúsága... S ki tagadná, hogy a felzabálás után is igen sokszor értetlenséggel, népszerűtlenséggel kellett megküzdünk? A népet egymásrausztó fasiszta háborús politika utjára lépett angol-szász imperialisták is megtalálták erdélyi szöszölőiket. A demokratikus román-magyar együttműködés ellen tűzölte a tömegeket Maniu összeesküvő klükkje éppen úgy, mint az a honi magyar reakció, amely Nagy Ferencék magyarországi összeesküvéséről kapott ideig-óráig hatáson fejtővereket tömegeink elszigetelésére s a közös népi-demokratikus fejlődéssel való szembeállítására.

Az ígehirdetők azonban egyre többen lettek s a béke, szabadság és testvéri együttműködés érveit szájról-szájra szálltak, házról-házra terjedtek. A román és magyar demokraták közös eredményeit, a népi élet szélesedő lehetőségét megsemmisíthetetlenül, Nagy Ferenc és Maniu összeesküvésének leleplezése pedig meggyőztette a légkört. Főleg az elmúlt téletnyelvényesség nevelte meg az éberséget a Magyar Népi Szövetség szervezetében. Amilyen mértékben sikerült a vezetést a legszélösebb dolgozó tömegek képviselői számára biztosítani, olyan mértékben vált határozottabbá politikai igényünk állandó és következetes ismétlése. Ma, amikor a temesvári naggyűlés már nemcsak a demokráciáért való küzdelmünket, hanem a demokráciában való kormányzati részvételünket is kifejezésre juttatta, az ingadozók forrása is teljesen a bizonytalanságon és léttlen várakozáson.

Azon a napon, amikor Erdély fővárosában Kacsó Sándor, a Magyar Népi Szövetség új országos elnöke, népgyűlésen beszélt a temesvári naggyűlés eredményeit s ugyanígy mulatkozik be először új tiszttségében Takáts Lajos is,

Románia új nemzetiségi minisztere, illik végre rámutatnunk az egyén és a mozgalom viszonyára demokratikus nemzetiségi életünkben. Régi elneveltség folytán közönségünk igen hajlamos a közösségi kérdések személyi kérdésekre való áteserlésére s csak kevesen értik meg mindjárt, hogy a népi demokráciában a vezető személy mindig a legfelsőbb munkavállalást, a legjobb szereposztást, az elvi és gyakorlati rátermettséget, szóval a közösségi érdekek érvényesítését jelenti. Fontos ezt azért említenünk, mert romániai magyar demokratikus

politikánk most van áttérőben az ígehirdetésről a tényleges népi tevékenységre, ami eddig szokatlan méretűvé növeli mind a magunk sorában, mind ország-világ előtt az egyéni felelősséget, nem is szólva arról, hogy megsokszorozza a szerepköröket és munkahelyeket is.

Ilyen szempontból került sor új munkabeosztásra a Magyar Népi Szövetségben. Hiába próbált a reakció ellentétet belemagyarázni a szerepcserébe, a valóságban keményebb és erősebb nemzeti-ségi anyaszervezetünk demokratikus politikai egysége, mint va-

laha is. Megedződött harcosokat kellett adnunk a vezetéshez, a legmegfelelőbb embereket kellett odatenünk a megnövekedett jelentőségű ügyosztályok élére, nőket kellett bekapcsolnunk az ország általános demokratikus mozgalmába, s ami a legfőbb: helyet kellett mindenütt teremtenünk az öntudatos felsorakozó fiataloknak is. Sorra vették a politikai titkárság, a végrehajtóbizottság tagjait s mindenki esetében megtalálnók a személyi megválogatásnál és beosztásnál érvényesült demokratikus munkapolitikát.

Az egyének és munkaszerepek helyes mérlegelése során mindannyiunk osztatlan közbizalmából került az élre Kacsó Sándor, régi jeles ígehirdetőnk és népi munkakedvemenyezőnk. Eppen az ő személye a legjobb biztosíték arra, hogy a Magyar Népi Szövetség nagy gépezetében megfelelő helyre kerüljön mindenki országunk és magyarságunk elválaszthatatlanul közös érdeke szerint.

Ami eddig a béke, szabadság és néptestvériség eszenciája volt közéletünkben, az váljék most eszt és hus történelommé. Ígehirdetőkől, magvetőkől, utőfőrből legyenek most államférfiak, országépítők, s a romániai magyarság tényleges ügyvivői. Ezzel az ígérennyel köszöntjük Kézvárt a Magyar Népi Szövetség országos elnökét és első felelős miniszterét.

Minisztertanács előtt az ügyvédi kamarák átszervezéséről szóló törvényjavaslat

Törvény az állami üzletek felállítására

BUKAREST. — Patrascanu Lucretiu igazságügyminiszter minisztertanács elé terjesztette az ügyvédi kamarák felosztásáról szóló törvényjavaslatot. A törvénytervezet szerint a felosztott kamarák helyébe ügyvédi kollégiumokat létesítenének, amelyből a megszűnő kamarák tagjai beiratkozhatnak.

A beiratkozáshoz szükséges az, hogy a jelentkező ügyvéd igazolja: egyedül ügyvédi működése biztosítja számára a megélhetést s egyéb kereseti forrása nincsen. Bizonyítania kell továbbá azt is, hogy eddigi működése folyamán nem tanúsított nép- és demokráciaellenes magatartást. Ha ezt igazolni tudják a jelentkezők, besorolják őket a hivatásos ügy-

védek közé. Az új törvény szerint eltávolítják az ügyvédek sorából azokat, akik ügyvédi végzettségüket nem szorosan igazságügyi téren használják fel, valamint azokat is, akik néppellenes magatartásuk miatt nem felelnek meg arra, hogy a demokratikus alapokra fektetett igazságszolgáltatásban bármilyen szerepet töltsenek be.

ÚJ TÖRVÉNY AZ ADÓCSALÓK ELLEN
 A képviselőház szünet utáni első ülésén a pénzügyminiszter be-terjeszti az adócsalásról szóló törvény kiegészítésére vonatkozó javaslatot.

A tervezet egy utolsó haladékos ad az adócsalóknak és eltűnő-
 nak arra, hogy készleteiket be-
 jelentésük és a rendelkezések értel-
 mében becsületes adófizetői le-
 gyenek az országnak.

A minisztertanács péntek esti ülésén már foglalkozott is a törvényjavaslatl.

A péntek esti minisztertanács ülésén egyébként már résztvett Takáts Lajos nemzetiségi miniszter is, valamint Geamauu Grigore, az új belügyi államtitkár.

A FŐVÁROSBAN MEGALAKULTAK AZ ELSŐ ÁLLAMI ÜZLETEK

Az ország gazdasági újjáépítésére és a pénzügyi reform végrehajtására alakult miniszterközi bizottság rendeletet adott ki, amelyben felhatalmazza az ipar-

és kereskedelemügyi minisztert, hogy állami üzleteket létesítsen Bukarestben, vagy bárhol másutt az ország területén a dolgozók, a fizetéses alkalmazottak és a földművecek ellátására. Az állami üzletek a dolgozókat kötött- és szabadforgalmu élelmiszerekkel és iparcikkkel fogják ellátni.

Ezek az állami üzletek, mint részvénytársaságok fognak működni és a kereskedelmi törvények teljes betartásával alakulnak meg. Tőkájüket, szakmai hovatartozásukat, valamint a vezetőségek összetételét az ipar- és kereskedelmi miniszter állapítja meg.

Az állami üzletek megalapításának céljából a pénzügyminisztérium 50 millió lejt bocsátott; az iparügyi miniszter rendelkezésére. A miniszterközi bizottság határozata értelmében egy-egy üzletnek nem lehet nagyobb alap-
 tőkéje 5 millió lejnél.

Pénteken délelőtt Gheorghiu Gheorghiu-Dej miniszterségének egyenes évfordulójának napján a bukaresti „November 7”-térén felavatták az első állami kereskedést. Az avató ünnepélyen megjelent Groza Péter dr. miniszterelnök, valamint Gheorghiu-Dej ipar- és kereskedelemügyi miniszter.

— A „November 7”-tér — mondotta avató beszédében Gheorghiu-Dej —, amelyet a főváros polgármesterei hivatala rendezett be, fontos létszemetet képez azoknak az intézkedéseknek sorozatában, amelyeket az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium az utóbbi időben fogantatott.

— A tapasztalat megmutatta, hogy ezen a téren is csak az állami járt uton érhetünk el eredményeket. A tapasztalatok tanulságaihoz megállapítottuk a magánkereskedelem jórésztnek gyűngését, különösen az élelmiszerek ellátás terén. Ezek a tapasztalatok kényszerítették az államot arra, hogy közvetlenül avatkozzék be az áruforgalomba. Így jött létre ez a piac, amely az állami kereskedelemnek első mozgató képező és új elemet képvisel az ország kereskedelmi életében.

Gheorghiu-Dej miniszter beszéde után Groza Péter miniszterelnök emlekedett szóltára, aki többek között a következőket mondotta: — Kívánom, hogy ez a kezdet egy új korszak jelképe legyen.

Tito tábornagy

magyarországi látogatása az európai béke megerősítését szolgálja

Szombaton reggel érkezett meg a magyar határra Kelebia állomásra Tito tábornagy különvontata. Itt Molnár Erik magyar külügyminiszter vezetésével kormányküldöttség várta Tito tábornagyot és kíséretét.

— Szilárdan meg vagyunk győződve — mondotta üdvözlő beszédében Molnár magyar külügyminiszter —, hogy a jugoszláv kormányküldöttség látogatása nagymértékben hozzájárul a Jugoszlávia és Magyarország népei közötti barátság elmélyítéséhez. A látogatás jelentős hozzájárulás lesz Európának ebben a részében a béke megerősítésének ügyéhez.

Az üdvözlőre Tito tábornagy válaszolt. Jugoszlávia, népei, a kormányküldöttség és a saját jókívánságainak tolmácsolására kérte fel a magyar külügyminisztert.

Terrorhadjárat a francia dolgozók ellen

Sztrájkolnak a francia rendőrök

Franciaországban tovább élesedik a helyzet. A dolgozók minden igyekezte, hogy megoldódjék a válság, hiábavalóak bizonyult. A tengerentúli imperializmus szolgálatában álló reakció kormánya terrorhadjáratot folytat a dolgozók ellen. Ennek a barbár terrorhadjáratnak legújabb állomását jelenti a francia belügyminiszter utasítása, aki parancsot adott a karhadalomnak, hogy használja fegyverét a dolgozókkal szemben. Ez azonban már csak utólagos bejelentés, mert számtalan helyen került már sor fegyverhasználatra.

Míg a reakció folytatja aljas támadásait, a dolgozók fegyelmzetten és öntudatosan igyekeznek megtalálni a békes megoldást. A Szakszervezeti Szövetség hivatalos nyilatkozatában megállapította,

hogy a válság megoldása nem rajta múlik. A Szakszervezeti Tanács vezetői kihallgatáson jelentek meg a köztársasági elnöknel, közölve, hogy a dolgozók kézszeke tárgyalni, ha a megállapodásra a legkisebb esély is van. Kérték a munkáellenes törvény újratárgyalását is. Vincent Aurioi köztársasági elnök visszautasította a munkásság jogos követeléseinek kielégítését.

A sztrájk tovább terjed. A munkügyi, földművelésügyi, ipari, közellátási és kereskedelmi minisztérium alkalmazottai bétűn sztrájkba lépnek. Ehhez a határozathoz csatlakozott a rendőrök szakszervezete is. A rendőrök a sztrájk két napja alatt csak személyi és vagyonbiztonsági őrszolgálatot fognak teljesíteni.

John Foster Dulles, a hírhedt háborus uszító, akit az ENSZ közgyűlésén Visszszkij leplezett le, Truman amerikai elnök megbízásából Párisba érkezett. Tárgyal az amerikai imperializmus két hü kiszolgálójával. Schuman miniszterelnökkel és Rotschildék emberével, René Mayer pénzügyminiszterrel. Találkozott De Gaulle tábornokkal is. Politikai körök véleménye szerint ennek a találkozásnak nagyobb jelentősége van, mint a kormány tagjával folytatott megbeszéléseknek. Dulles Franciaországban egy tábornoki ruhába öltözött második Csaldariszt keres.

A francia dolgozók elszántasága és harca áthághatatlan torlaszt emel a reakció és imperializmus útjába.

A szövetséges, népi és köztársasági Jugoszlávia

Demeter János egyetemi tanár kis tanulmánya Tito marsall országáról

Jugoszlávia társadalmi és állami megújodása annak a hatalmas küzdelemnek volt az eredménye, amelyet a jugoszláviai népek a második világháború alatt a német fasiszta hódítók ellen vívtak.

Az új állami berendezkedés alapelveit Jugoszlávia népei még a háború kellős közepén, mindjárt az első győzelmek után leegyeztették. Az 1943 november 28-29-én Jajcében tartott országgyűlés, amelyet már a felkelt nép képviselői alkottak, kimondta, hogy a háború befejezése után Jugoszlávia államilag teljesen átrendeződik a ebben a következő elvek fogják vezérelni:

1. Jugoszlávia népei sohasem ismerték el és sohasem ismerik el Jugoszláviának a fasiszta imperialisták által történt felosztását s közös harcukkal, fegyverrel a kezükben bizonyították azon szilárd akaratukat, hogy a jövőben is Jugoszláviában egyesülve éljenek.
2. A jugoszláviai népek fenntartják a megvalósítás, érdekében, valamint azért, hogy Jugoszlávia igaz hazája legyen minden népének és sohasem vállaljon reakciós csoportok tevékenységének színterét, Jugoszlávia a jövőben szövetséges alaprú helyezkedik teljes és egyenlő jogot biztosítva Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Macedónia, Montenegró, Bosznia és Hercegovina népeinek.

3. Jugoszlávia biztosítani fogja kisebbségeinek összes jogait. Az országgyűlés összetétele, Tito marsall jelentésének szelleme, a felszólalások és a határozatok azt is jelezték, hogy a jövő Jugoszláviája köztársasági, népi állam is lesz, de ennek kihangsúlyozása akkor még nem volt célszerű.

AZ ÁLLAM EGYSÉGES, átfogó átszervezése csak a háború befejezése, az ország teljes felszabadítása után, egy széles alapon nyugvó alkotmányozó nemzetgyűlés által történt. Ez az alkotmányozó nemzetgyűlés azonban a jajcai határozatok szellemétől volt áthatva s az ott hozott határozatokat vitte keresztül. Ezt még olyan külsőségekben is, mint az állam címere, kifejezésre juttatta. Az alkotmány 2. szakasza így állapítja meg a címet:

A Jugoszláv Szövetséges Népköztársaság állameimere buzakalással körülvett mező. A buzakalászt tőrében szalag köti össze, amelyre 1943. XI. 29. kelet van felírva. A buzakalások felső végén ötágú csillag van. A mező közepére 5 falkya van részletesen lefektetve s ezeknek több lánya egyetlen lánggá olvad össze.

Az új Jugoszlávia alkotmánya (1. §) az állam formáját a következőkben határozza meg:

A Jugoszláv Szövetséges Népköztársaság formájában köztársasági, népi, szövetséges állam, egyenjogú népek közössége, melyek a népek önrödelkezés jogát, a népek önrödelkezési jogát, az akaratukat hogy szövetséges államban éljenek egyítették.

Az államforma alapvonalai tehát: 1. a szövetségi; 2. a népi és 3. köztársasági jelleg.

Jugoszlávia szövetséges állam, 6 egyenjogú ország — Szerbia, Horvátország, Bosznia és Hercegovina, Szlovénia, Montenegró és Macedónia — önkéntes szövetsége. A szövetség önkéntességét, — amint az alkotmány 1. szakaszának a ezüvegéből is látható, az alkotmány külön kihangsúlyozza. Vannak Jugoszláviában olyan tartományok — a Vajdaság, Kosszovo és Métohia — amelyek részben lakosságuk rendkívül vegyes nemzeti összetételű, részben gazdasági és más okokból külön államként nem voltak szervezhetőek. Ezeknek az alkotmány önkormányzatot ad és mint önkormányzati tartományok a tagállamon keresztül illeszkednek bele a Szövetségbe.

MINDEN EGYES TAG-ÁLLAMNAK saját parlamentje, kormánya és

közigazgatása van. De a szövetség természetéből kifolyólag a tagállamok felett van egy magasabb állami fokozat, egy főállam is, amely teljhatalommal intéz minden olyan kérdést, — külügy, hadügy, gazdasági és társadalmi főkérdések stb. — amelyek közö-

sek és minden tagállamot érintenek. A Szövetség, a főállam azonban nincs teljesen elkülönítve a tagállamok államhatalmi szervezetétől. A közigazgatást, a megvalósítást például többnyire a tagállamok közigazgatási gépezete utján végzi. Csak az állam

parasztokból állanak, valamint a választókkal való további, állandó, szoros kapcsolatban is. A polgári demokráciától eltérőleg a jugoszláv demokrácia tisztviselői, közigazgatási megbízottai megválasztásuk után nem „függetlenednek” a választóiktól, hanem azoknak az irányítás és ellenőrzése alatt maradnak továbbra is. A közigazgatás működését a politikai és társadalmi szervek egész sora figyeli s a közigazgatás nem térhet ki a tömegek részéről jövő szuggesztiók, vagy követelések elől. Az alkotmány kimondja, hogy az állam a maga terveit, elsősorban gazdasági terveit „a munkások és az alkalmazottak szakszervezetei szerveinek összmunkájára és a dolgozó nép más szerveire támasztja”.

Az államhatalmi szervek népi jellege nem merül ki abban, hogy a szerveket, illetve bizottságokat a népi tömegek választják s a választójog a lehető legdemokratikusabb. Megnyitlatkozik a bizottságok összetételében, amelyek többségükben munkásokból és

Az állam népi jellege

abban domborodik ki, hogy minden államhatalmi szervet, a legmagasabbat és a legkisebbet is, a népi tömegek választják, irányítják és ellenőrzik. Kiküszöböl mindenféle személyi hatalmat s a népi szuverenitás elvét a Szovjetunióra emlékeztető határozottsággal, következetesen érvényesíti.

A Szövetség legfőbb hatalmi szervét, a Néptanácsot, a tagállamok Néptanácsait, az önkormányzati tartományok Néptanácsait általános, egyenlő, közvetlen és titkos szavazattal választják. Az általánosság tekintetében ma Jugoszlávia minden államot megelőzött, mert úgy az aktív, mint a passzív választójog korhatárát a legalacsonyabban, a 18-ik életévben állapította meg.

ELES HATÁRVONALAT

huz a polgári demokrácia és az új típusú jugoszláv demokrácia közé az a mód is, ahogy az államfői funkciót megszervezték. Ju-

1940-ben, kevéssel azután, hogy a második bécsi döntés Erdély testét kettőbe hasította, gyalázkodó cikk jelent meg az Imrédy Bélához igen-igen közelálló budapesti Új Magyarorságon, Kacsó Sándorról szövegezte az írás, kit sorra szorongatva a Déleloldalon maradt maroknyi székely-magyar néphez kötött és úgy érezte, hogy kitarítani az Antonescu és társainak kiszolgáltatott népe oldalán emberi és magyar kötelesség.

A cikket az a Sulyok István követte el, ki a Gyárfás Elemér-féle bankszindikátus főttkári székéből merész lendülettel egyik kolozsvári napilap főszerkesztői asztalához s egyben olyan sajtóvállalat élére került, melynek részvényeseit főúri és főpapi körökből toborozta össze az itélő magyarság széles rétegeiben akkor már jócskán elharapózott demokratikus politikai áramlatok ellensúlyozására. Ez a lap azonban olvasóimégek hiányában rövidesen esdő szélre jutott és Sulyok István alig esztendő dícselene pályafutása után letette a főszerkesztői pennát. Kevéssel utóbb végérvényesen Budapestre helyezte át vadászterületét, hol az Új Magyarorságot köteleltében zavartalanul kiélhette szélsőjobboldalú, faj- és nemzetmentő politikai beállítottságát.

Innen lött bele a bécsi határon túl, tehát fölhevélően kívül maradt Kacsó Sándorra. Felrőtt neki az emlékezőtös marosvásárhelyi találkozón teljes hittel vallott ama meggyőződését, hogy Európának e sarkában az együttlőlő magyar és román népek meg kell találjanak az őszinte megbékülés útját, mert ez elengedhetetlen feltétele mindkét nép boldogulásának.

Akkor írtam előtem második cikket Kacsó Sándorról egészen az Új Magyarorságot címére. Mert az első nyomban a vásárhelyi találkozón teljes hittel vallott ama meggyőződését, hogy Európának e sarkában az együttlőlő magyar és román népek meg kell találjanak az őszinte megbékülés útját, mert ez elengedhetetlen feltétele mindkét nép boldogulásának.

akkor írtam előtem második cikket Kacsó Sándorról egészen az Új Magyarorságot címére. Mert az első nyomban a vásárhelyi találkozón teljes hittel vallott ama meggyőződését, hogy Európának e sarkában az együttlőlő magyar és román népek meg kell találjanak az őszinte megbékülés útját, mert ez elengedhetetlen feltétele mindkét nép boldogulásának.

akivel hitem szerint a demokratikus újjáépítésért küzdő magyar nép élén kellett volna találkoznom. A Magyar Népi Szövetség vezetői azonban, kikkel még a MADOSZ idejében baráti összeköttetést tartott, elkövetek mindent, hogy mielőbb kiszabaduljon és mielőbb kivethesse részét a kevesek vállára neheződő nagy és felelősségteljes munkából.

Nem esalódtunk, mert nem esalódtunk benne. Ritka férfipéldány ez a most javakorában levő nyáradmenti székely, kibén aligha is fogunk megcsalatozni valamikor. Húszegynéhány éve figyelem iróli és közeletti pályafutását. A pattogó beszédű, nemritkán heves kifakadásokban kitörő fiatalember írásaihól és szavaiból már annyijózan elfogulatlanúság, annyijóggadt bölcsesség áradt olvasói és hallgatói felé, amennyit nem lehet a világnak semmiféle főiskoláján megszerezni. Hiába is próbáltam megtalálni a kivételes lelki tisztaság és gondolkodásbeli egyenesség nyitját, még a véletlen szerencsés össze nem hozott szülőfalujában, Mlkházán, az édesapjával, „Kacsó-jegyzővel”, ahogy a falusi felel megemlékeztek, miközben elhallgoltak a falu felett enyhén emelkedő dombhátra, melynek tül-lő lejtőjéről szürke darócharisnyás, fúrge vénember sietett fogadásomra.

Maga örízte érés idején a szőlőt, mert — mint mondotta — „nem lehet azt ilyenkor mindenki róbitni”. A falubeliek és a régóta nyugdíjasban élő Kacsó-jegyző szavaiból rendre kirajzolódt a művelt, de falujától és né-

amennyiben a Szövetségnek külön nemzetgyűlése és kormánya van.

Az alkotmány részletesen megállapítja, hogy az állami életnek milyen ügyei tartoznak a Szövetséghez vagy a tagállamokhoz, legfőbb szervei különülnek el,

jugoszláviában államelnök olyan értelemben mint a polgári demokráciákban, nincs. A népi demokrácia elveivel összeegyeztethetetlen, hogy az államban olyan, kivételes közjogi helyzettel felruházott személyi hatalmak legyenek, amelyek ki vannak vonva a népi tömegek ellenőrzése alól. Az, amit államelnökségnek neveznek, nem más, mint a Néptanács elnöksége, amelyet a Néptanács választ s amely tevékenységéért a Néptanácsnak felel. A Jugoszláv Szövetséges Népköztársaság elnökségét a Néptanács mindkét háza, közös ülésen választja. Egy elnökből, 6 alelnökből (akik az egyes köztársaságokat képviselik), egy titkárból és legtöbb harminc tagból áll.

A Néptanács két háza a Szövetséges Tanács és a Népek Tanácsa. A Népek Tanácsa ugyanolyan elvek szerint épül fel, mint a Szovjetunió alkotmányából ismert ún. Nemzetiségek Tanácsa, amelyet az egyes köztársaságok és autonóm tartományok választanak. Minden köztársaság, min-

péteől elszakadni soha nem kívánkozó székelyember alakja, kinek messze kirajzó népes családjából jutott a Nyáradmentének csaknem minden falujába, sőt távoli nagyvárosokba és távoli országokba is, de ő maga őri a szőlőt, ahogy őri a falut és a népet, mint annak tapasztaltabb tanácsadója. Pátriárkája egy nagy családnak s egy kis népek oldalán a Nyáradmenten.

Ennek a Kacsó-jegyzőnek, ki hajlott korára is falu-pennája maradt, testi-lelki folytatása Kacsó Sándor. Csak a domb, a kiltató-hely magasabb, ahonnan őri a népek szőlőskertjét s bölcsességével, higgadt tanácsaival napilapon, folyóiratokon, kalendáriumokon, könyveken, Hasznos Könyvtáron, Falvak Népein keresztül a nép pennájává emelkedett. A jó ügyért, igaz ügyért mindig egész mellel kiállt újságíró harsos tolatista vonalvezetésével irányította eddig is népe életét. Nem ma ismertte fel a munkás-paraszt-értelmiségi összefogás elengedhetetlen szükségességét, épp úgy, mint a magyar-román összefogását és megvalósításukra egész életét, egész emberségét tette fel.

Rajtuk, mindnyájunkon áll, hogy milyen mértékben tud majd megfelelni a vállaira terhelt feladatoknak. Kipróbált, viharezett munkatársak állanak mellette és a romániai magyarság Temesvároft egybesereglett képviselete bizalommal helyezte nem egyetlen ember, de egy megfontoltan összeválogatott vezető testület kezébe az ittlőlő magyar nemzetiség politikai vezetését. Szoros fegyverbarátságban a román nép demokratikus vezetőivel annyi eredményt fognak elérni, amennyi erőlkölési szüllyal és amilyen számbeli és gazdasági erővel a két nép demokratikus tömegei felsorakoznak mögéjük, a népi erőket felszabadító Szovjetunió békepolitikájára támaszkodva.

Csak egészséges legyen Kacsó-jegyző sokat próbált fiának. A többi győzni fogja ő bölcsességével, tisztasággal, erkölcsi szilárdsággal. Két lábbal a valóság talaján áll, mint édesapja ott a mikházi dombon. Most rábűztük a szőlő-örzést, de ez nem jelenti azt, hogy nyugodtan fordulhatunk a fal felé. Mindnyájunk óberségére szükség van még a reakció rabló-madarai és megátalkodott szőlő-tolvajai ellen. Kacsó Sándorban nem fogunk csalatkozni, ha önmagunkat meg nem csaljuk

SENTIMREI JENO.

den autotóm tartomány ugyanannyi képviselőt választ, lakosságának számára való tekintet nélkül, biztosítva, hogy az állam vezetésében minden nemzetiség egyenjogú legyen.

A NEMZETI EGYENJOGUSÁG

elvénnek sok más olyan intézménnyel találkozunk, amelyeket először a Szovjetunió mondott ki és alkalmazott. Az alkotmány 21. szakasza kijelenti:

A Jugoszláv Szövetséges Népköztársaság minden polgára egyenlő a törvény előtt és nemzetiségre, fajra és felekezetre való tekintet nélkül egyenlő jogokat élvez.

Születés, állás, vagyoni állapot, vagy nevelési fokozat alapján semmilyen nem ismertetik el.

Minden olyan cselekmény, mellyel a polgároknak kiváltságokat adományoznak, vagy nemzetiségi, faji vagy felekezeti különbség alapján jogait korlátozzák, továbbá a nemzeti, faji és vallási gyűlölet és viszálykodás hirdetése ellenkezik az alkotmánnyal és büntetendő.

Jugoszlávia nemcsak állami szervezeti rendszerében alakult át. Epen ilyen mélyreható változások mentek végbe az ország gazdasági és társadalmi rendszerében is. Ez szilárd alapot ad állami átalakulásának. A gazdasági és társadalmi rendszer nem tér le a magántulajdon elvéről. „A föld aze — mondja — az alkotmány, — aki megműveli.” A földkiszajátítási törvény 35 hektárban állapította meg a földbirtoktulajdon felső határát. Az árak diktálására alakult monopóliumok, trösztök, szindikátusok tilosak. A nagyipar ki van sajátítva (egy 1946. évi kimutás szerint 63%-ban), de az alkotmány nem tiltja, hogy azok kihasználásában és kezelésében a magántólke is résztvegyen.

Az alkotmány 18. szakasza ki-

mondja:

„A magántulajdon jogát senki nem használhatja fel a nép közösségének a kárára.”

„Ha a közérdek úgy kívánja, a magántulajdon korlátozható, vagy kisajátítható, de csak a törvény rendelkezéseinek megfelelően. Törvény fogja megszabni, hogy a tulajdonos milyen esetekben és milyen mértékben kaphat kártérítést.”

A MAGÁNTULAJDONNAK

a közérdek alá rendelését az alkotmány 15. szakasza így intézményesíti:

„A nép életbevágó érdekeinek megvédése, a nép jólétének előmozdítása és az összes gazdasági lehetőségek és erők helyes felhasználása érdekében az ország gazdasági életét és fejlődését, általános gazdasági tervvel megegyezően, az államra és a szövetségi gazdasági szervekre támaszkodva és a magángazdaság körében általános ellenőrzést valósítva meg, az állam irányítja.”

A kormányzat gazdasági és társadalmi irányelveit legélesebben az alkotmánynak az a rendelkezése jellemzi, hogy az állam különösképen támogatja a munkásnépet és a szegényparasztokat s ezek gazdasági és más szerveit.

A mai Jugoszláviát egyesok a polgári demokrácia egyik eredeti és igen fejlett formájának tekintik. Ez a megítélés téves. Ugy az állam, mint a gazdasági és társadalmi rendszer messze túlfelülte a polgári szakaszt, s a polgári alapintézményeket el-távolította a demokráciának egy, sokkal magasabb fokát, egy egészen újfajta demokráciát alakított ki. Szociálizmusnak teljesen meg nem mondható, de rohamosan válak az a társadalmi fejlődés ranglétráján közvetlenül a Szovjetunió után következik.

Alkotmánya nyugvó példa minden haladói vágyó nép számára.

H I R E K

VILAGOSSAG

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7.
Távbeszélő: 258.

Felelős szerkesztő: BALOGH EDGAR.

Feliratadási díj egy hónapra 120 lej. Papoknak, tanítóknak, nyugdíjasoknak 100 lej. — Postacsékszám: 40.625.

Kezdődik a Bolyai Tudományegyetem Szabadegyetemi munkásanfolyama

A Bolyai Tudományegyetem Szabadegyetemi Munkásanfolyamainak vezetője az érdekeltek tudomására hozza, hogy a tanfolyamok a jövő hét folyamán a következő időben kezdődnek:

A KÖZIGAZGATÁSI TANFOLYAM

első évfolyamán az előadások december 8-án, hétfőn délután 5 órakor az I. számú tanteremben; a második évfolyam december 9-én, kedden délután 5 órakor az I. számú tanteremben.

A TÁRSADALOMTUDOMÁNYI TANFOLYAM

első évfolyamán az előadások december 10-én, szerdán délután 5 órakor az I. számú tanteremben; a második évfolyam december 9-én, kedden délután 5 órakor az I. számú tanteremben.

A VÁLLALATGAZDASÁGI TANFOLYAM

első évfolyamán az előadások december 8-án, hétfőn délután 5 órakor a II. számú tanteremben; a második évfolyam december 9-én, kedden délután 5 órakor az I. számú tanteremben.

A részletes és pontos órarend a Szabadegyetem nyomtatásban megjelent tájékoztatójában benne van. Azonkívül ki van függesztve a titkárság hirdetőtábláján és az előadási termek ajtóin.

A komoly szellemi munka lehetővé tételére a beiratkozott hallgatók pontosan jelenjenek meg.

A tanfolyami előadások helye a Jog- és Közgazdaságtudományi Kar (Bástya-utca 15) kijelölt tanterme.

ÜDVÖZLŐ TÁVIRATOT KÜLDÖTT a MNSZ aradi szervezete Tito tábornagnak a jugoszláv népi köztársaság hároméves fennállása alkalmából.
A KOLOZSVÁRI MNSZ IV. 1. KERÜLET IFJUSÁGA december 6-án, szombat este 8 órai kezdettel műsoros bált rendez a Farkas-utca 7. alatti székházban.

TITO MARSALL NEVÉT a bukaresti városi tanács megörökítli. A volt Dacia-utat keresztelik át Tito nevével.

A SZINHÁZI IRODA ezután hozza a közönség tudomására, hogy elővételű pénztár naponta 10 órától 1 óráig van. A délutáni jegyeltétel időpontja azonban megváltozik. Délután ugyanis az előadások mindenkori kezdési időpontját megelőző két órával kezd kiadásra a pénztár a jegyeket.

(*) KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS. Hálás köszönetet mondunk mindazoknak, akik Isza Anna temetésén résztvettek és virágot helyeztek sírhalmára és részvétellel fájdalomukat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család.

A MAGYAR NEMZETI MUZEUM főigazgatója, Mihályi Sándor dr. Aradra érkezett, hogy áttegye az aradi ereklyemúzeum 1843-as anyagát a budapesti centenáriumi kiállítás számára. A kiköszönési okmányt Teohari Georgescu belügyminiszter hagyta jóvá.

AZ ARAD MELLETTI KOMPENZÉCIÓS ELLENÉRESÉG kapcsolatosan a vizsgálat megállapította, hogy a kompot túllépték. A megegyedést 30 ember helyett 40 személy és 4 áruval megalkott székert tartózkodott a kompon s ez okozta a tartózkodászabályzat. A kompezciós megszükkött.

HATVAN ENGEDÉLYNÉLKÜLI IATÁRÁTELEPŐT fogtak el az elmúlt apokban a román-magyar határon. Ágágyrúszok kivándorlásra csábító ember-sémpelezéssel hálózták.

Az Aradi Magyar Színház és Opera közleményei

A Volpone után a második nagy kiemelkedő kosztümös vígjáték felújítás lesz a színházban Beaumarchais világírja komédiája a „Figaro házassága”, amelynek keddi bemutatására lázas igyekezettel készül a színház. A halhatatlan francia vígjátékíró után az a gazdaságos, haragzó nevetést fakasztó komédiája egyik legkitűnőbb darabja a világ vígjátékirodalmának, amit az is bizonyít, hogy egyik legnagyobb német zeneszerző, Mozart halhatatlan operát írt a Figaróról.

A színház Mozart-muzsikából összeállított kísérőzenével újítja fel a darabot, amelyet Nagy Elek, az ismert színházi kritikus rendez, mint vendégrendező, míg a kísérőzene összeállítását, valamint a darab zenei részének előkészítését Oswald Richárd karnagy végzi. A Topán-Szaboray táncosprág egy képrázatos színpad műkompozíció mutat be a darabban.

Vasárnap délután a „Csárdáskirálynő” szerepelt a színház műsorán. Ez lesz az operett 150-ik kolozsvári előadása, este az „Elszédelt ifjuság” van műsoron, míg hétfőn este a „Cigányserzemlő” tölti ki a műsört a szervezett munkásság részére rendezett előadásban.

Az Aradi Magyar Színház és Opera Műsora:

Vasárnap délután 4 órakor: Csárdáskirálynő.
Vasárnap este fél 8 órakor: Elszédelt ifjuság.
Hétfőn este fél 8 órakor: Cigányserzemlő. Előadás a szervezett munkásság részére.

KOLOZSVÁRI MOZIK MŰSORA

Kedden este fél 8 órakor: Figaro házassága. Bemutatásbérlet 10 szám.
CAPITOL: A 7-ik játyol.
CORSO: Ma utoljára! Mindenki más szívet. Este 9 órától: Az új földesúr.
FÓRUM: Nyugtalan szív.
RIO: Lila akác. Gózon Gy., Ágai I.
SELECT: Nyugtalan szív.
URANIA: Gyémántok sziklaja. 10. sz. színpadon: Ken Mavnard.

Bestiális rablógyilkosság a nagyváradi országúton

NAGYVÁRAD. — Borzalmas rablógyilkosság történt a nagyváradi országúton. Telegd községtől alig egy kilométer távolságra a szolgálatot teljesítő csendőrzár az országút mentén folyó patak partján egy meztelenné vetkőztetett női holttestet talált.

A csendőrök azonnal értesítették felettes hatóságukat, ahonnan egy riadócsoporthoz szállított ki a helyszínre. A vizsgálat alkalmával megállapították, hogy a meztelen nőt a meztelenné vetkőztetett női holttest jobb halántékán fejcséről származó hatalmas vágás látszik.

ez okozta a halált. A gyilkos vagy gyilkosok, miután az asszony meghalt, holttestét összeszúrták, majd karját eltörték.

A megindított rendőri és csendőri nyomozás megállapította, hogy a holttest Szele Anna 45 éves telegdi lakossal azonos.

Melyik bankoknál szavatolja a betéteket a Nemzeti Bank?

A kijelölt bankok névsora

BUKAREST. — A Nemzeti Bank kormányzó székébe való beiktatása alkalmából — amint azt már megírtuk — Aurel Vijioli nyilatkozatában hangsúlyozta, hogy az új kormányzatnak munkatervében többek között a takarékhetérek növelése is szerepel.

— Bizunk ennek az akciónak a sikerében — mondotta — mivel a betétek számának növeléséhez adva van a két alapfeltétel: az egészséges pénz és a Nemzeti Bank szavatolása a bankbetéteknek a visszafizetésére.

Ugyanezektől azt is kijelentette Vijioli, a Nemzeti Bank kormányzója, hogy a betétek pénzének vásárlóereje és biztonsága ma nagyobb, mint valaha. Serkenkedtünk tehát tovább, hogy a gyümölcsözőtérésre elhelyezett pénz után az elmulasztott nagyobb kamatot fizetnek. A betétyűjtésből származó új tőkét pedig a hitelhálozat az újjáépítés pénzügyi támogatására használja.

A Nemzeti Bank által szavatolt hitelintézetek igazgatói rövidesen érkekeztek, hogy az alkalmattal külön megállapodást szerkeszteszenek a bankbetétek teljes biztonságára és a betétyűjtés visszafizetésének bankműveleteinek megállapítására.

A Nemzeti Bank a következő hitelintézetekért és bankokért vállal felelősséget:

1. Országos Takaréki és Postacsek Pénztár (Cassa Naționala de Economii si Ccური Postale), 2. a Letéti Pénztár (Cassa de depuneri si Consenmnațiuni), 3. Országos Ipari Hitelintézet (Societatea Na-

ționala de Credit Industrial), 4. Banca de Credit Roman, 5. Banca Comerciala Romana, 6. Societatea Bancara Romana, 7. Banca Sovieho-Romana, 8. Banca Romana, 9. Erdélyi Bank (Banca Ardeleana), 10. Banca Chrissoveloni, 11. Banca de Scout a Romaniei, 12. Institutul de Credit Romanes, 13. Creditul Național de Credit Rural, 14. Creditul Funciar Rural, 15. Banca Comerciala Italiana si Romana, 16. Bank of Roumania, Ltd., 17. Banca de Credit din Praga, 18. a Kisiparcsok Hitelbankja (Banca de Credit a Meseriailor), 19. Banca Economica, 20. Banca Timisoarei, 21. Bancile Banatene Unite, Temesvár, 22. Banca Albina Nagyszében, 23. Nagyszébeni Általános

Takarékbank (Banca Generala de Economii), Nagyszében, 24. Banca Centrala pentru Industrie si Comert, Kolozsvár, 25. Transylvania Bank Kolozsvár, Mária királynő-utca 26. Hitelban (Cassa de Pastrare si Banca de Credit), Kolozsvár, 27. Banca pentru Agricultura si Comert, Dés, 28. Banca Romana, 29. Banca „Victoria”, Arad, 30. Kereskedelmi Bank (Banca de Comert), Brassó, 31. Banca Sucevei, Falticeni.

Ezek a bankok országsszerző ügynökökkel létesítettek, vagyis a többi, a felsorolásban nem szereplő bankok utján elhelyezett betéteket szavatolják.

Az Egységes Munkáspárt előkészítő gyűlései Kolozsvárr

KOLOZSVÁR. — Az Egységes Munkáspárt előkészítése gyors ütemben halad. A kommunista és szociáldemokrata dolgozók egyaránt lelkesen várják az egységes kongresszust. Addig is a két párt kolozsvári szervezetei közös gyűléseket rendeznek az együttműködés kérdéseit. A gyűlések sorrendje a következő:

Hétfőn, december 8-án délután 3 órakor a „Rendő” bányában előadó: Kovács Gyula (RKP) Barsán (Sz. D. P.).

Ugyancsak december 8-án, délután 3 órakor az acélgyárban előadó:

Nagy Dezső (RKP) és Szacsis Iuliu (SzDP).

Kedden, december 9-én délután fél 4 órakor a „Gazind”-ban. Előadók: Vas János (RKP) és Neuman József (SzDP).

Ugyancsak kedden délután 3 óra 15 perckor az „Orion”-gyárban. Előadók: Kovács Gyula (RKP) és Bálint (SzDP).

Kedden délután 6 órakor a Diákház nagytermében a második kerület kommunista és szociáldemokratai tartanak gyűlést. A kommunista párt részéről Butyka Ferenc beszél, a Szociáldemokrata Párt szónoka Lazar Constantin lesz.

Világosság-Sport

Nyilatkoznak a játékosok és aszurkolók a Vasas—U rangadó mérkőzéséről

KOLOZSVÁR. — Az NB I. őszi utolsó fordulójában Kolozsváron a Vasas—Universitatea bajnoki rangadó mérkőzés kerül lejátszásra. A két csapat mérkőzését igen nagy érdeklődés előzi meg. Papirforma szerint az egyfémisták győzelme látszik valószínűnek, azonban a Vasas együttesének az U ellen mindig jól ment a játék. Az ezévbén megtartott mérkőzések során az egyfémistáknek egyszer sem sikerült legyőzniük a kolozsvári munkásapartot. A Vasas nemcsak a nagyon szükséges bajnoki pontokért fog a mai mérkőzésen küzdeni, hanem az U elleni győzelmével szeretné bebizonyítani azt, hogy a legjobb kolozsvári labdarúgó csapat is egyuttal.

Mindkét együttes szorgalmasan készült a mai mérkőzésre. A legutóbbi edzésen felkerestük a Vasas és az Universitatea játékosait akik a rangadó mérkőzésről így nyilatkoztak:

Costea: A hálóm érintetlenül marad. Nagy István: Három másodperccel gyorsabb leszek Coracunál. Demeter: Ezen a mérkőzésen nem fogok hibázni. Bálint:

Mindent bele adok. Szaniszló II.: Ezen a mérkőzésen van a legnagyobb szükség a rutinra és azzal rendelkezem. Nistor: Az U ellen mindig jól ment a játék. Hegedűs: Ez a mérkőzés a premierem, mindent latba vetek. Kovács IV.: Minél csuszósabb annál jobb. Ferenczi: Hatvan lefutásomból legalább egy gölt lövök. Kovács V.: Nem szeretem a kemény játékokat, bízom Joja barátságában. Kurkó: En is olyan erős leszek, mint Vign II.

Cristea: Tigris leszek. Vigu II.: Jelszavam: hosszú keresztlabdákat adni. Medrea dr.: Cerberusként fogom őrizni a 16-os vonalat. Joja: Kézzezz lövök kapura. Luca dr.: Kézzezz, lábba fejjel küzdök. Radulescu: Ma egész leszek. Zahan: Megmutatom a Vasasnak, milyen szélsője lettem volna. Medrea III. Bizok győzelmünkben. Dascalu: Lőni, lőni, lőni! Roman: Tűzőt, vizen kapura. Coracu: Versenyt fogok futni Nagy Pistával.

Z. P. Vasas szurkoló így nyilatkozott: Biztosan győzünk a Vasas az NB I-ben ezidétig mindig bal szerencsés mérkőzéseket vívtunk. A

fiúk játszani tudnak és ezen a mérkőzésen szívvel-lélekkel játszanak, két gól különbséggel nyerjük meg a mérkőzést.

C. A. Universitatea szurkoló nyilatkozata: Mi ez a mérkőzés nekünk. Biztos. Hájdi U.

Egy biztos, mindkét csapat győzni akar. Szép idő esetén a 2 órakor kezdődő rangadó mérkőzés rekordközönség előtt fog lejátszani. Előtte délnen 12 órakor a kolozsvári vasutasok a máramarosszigeti Tisza csapatával játszó le NB II. ős bajnoki mérkőzésüket.

Az NB I. mai fordulójában a Dermata Resicán az UDR ellen játszik bajnoki mérkőzést. Medgyesen ITA—MMSC mérkőzés lesz. Nagyváradon a Szabadság a Ciocanul együttesével mér össze erejét. Bukarestben RATA—Juventus és FC Ploesti—CFR (Bukarest) közt is bajnoki mérkőzés kerül lejátszásra. A temesvári vasutasok Krajován a Juul együttesével játszanak bajnoki mérkőzést.

A tegnapi napra tervezett Unirea Tricolor—Hadsereg mérkőzés elmarad. Csütörtökön játszó le.

A református kollégium tornatermében tartják meg a középiskolai kosárlabdabajnokságokat

KOLOZSVÁR. — A kolozsvári középiskolák közötti kosárlabdabajnokságok ma, vasárnap reggel kezdődnek a református kollégium tornatermében.

A bajnokságra 6 fű. és 3 leányközpontú skola nevezett be. Decemba 7-én, vasárnap délután 10 órakor: Kereskedelmi—Unitárius Kollégium. 11 órakor Gépipari—Református Kollégium. 12 órakor: Kereskedelmi—Gyakorló Gimnázium.

December 9-én, kedden délután 4 órakor: Gépipari—Gyakorló Gimnázium. 5 órakor: Katolikus Gimnázium. Kereskedelmi.

December 12-én délután 3 órakor: Marianum—Református Leánygimnázium. „L”. 4 órakor: Református Kollégium—Unitárius Kollégium. 5 órakor: Gyakorló

Gimnázium—Katolikus Gimnázium.

Bélpórt: 10 lej. diákoknak 5 lej.

SPORTHÍRADÓ

BUDAPESTEN szombaton délután 10.000 néző előtt játszották le a MATEOS—Kispesti bajnoki mérkőzést, amelyet nagy meglepetésre a MATEOS csapat 2:1 (0:1) arányban megnyert. Góllövők: Zakariás, Fúrjes, illetve Pus-

kás. **AUSZTRIA** labdarúgó csapata Bécsben szombaton délután 50.000 néző előtt 2:1 (1:0) arányban legyőzte a stockholmi Norköpping együttesét.

2. oldal SZÓRÁKOZÁS

Rejtvény-rovat

A nagyvilágból
2. számú keresztrejtvény!
Készítette: E. G. O.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105

Megfejtésül beküldendő a vízszintes 1, 17 és 81, valamint a függőleges 1 és 13 sorok megfejtése. A megfejtéshez csatolni kell a rejtvényfejtését. A helyesen megfejtők között értékes könyvjutalmat sorsolunk ki. Megfejtések és minden a rovattal kapcsolatos levelezés „Rejtvény-rovat” jelzéssel a Világosság szerkesztőségének Kolozsvár, Brassai-utca 7 szám alá küldendők. Megfejtések levelező lapon is beküldhetők, helybeliek közvetlenül beadhatják a kiadóhivatalba. Megfejtések határideje minden szombat déli 12 óra. Megfejtők, nyertesek névsora következő számunkban.

VIZSZINTES SOROK.

1. A nyugati imperialisták még mindig erre akarnak támaszkodni. 2. E. E. E. 3. Vissza: Paestum része. 4. Vissza: pezsgő mártia. 5. Csak az érvényesül, aki! (ék. hiány). 6. Cl-garettát fogyaszt (ék. föl.). 7. Francia szó, annyi mint törzs, keret (többszámúban). 8. Halóv operája. 9. Panaszos lírai költemény. 10. Olasz festő (1615) keresztnevének kezdőbetűjével. 11. Z. J. Y. R. 12. Elkes költői műfaj. 12a. Kötésző. 13. Francia kormány karhatalommal akadályozta őket a munkásszabadság érdekében kifejtett mozgalmukért (Z-betű pótlandó). 13. Bárányhang. 21. Az ara is! 25. Petőfi mézesetelnek színhelye. 27. A hindu Szentháromság egyik tagja. 29. A civakodás görög istennője. 31. Pesti könyvkiadó. 33. Ritka Bukarestben. 35. Zúdit. 36. U-vel taktus. 38. Vissza: bécsi lépés. 40. Például a szégyenség a lopásra! 42. Elkes orosz folyó. 44. Két vége van. 47. Svájc város (ék. föl.). 48. Vissza: Cicero barátja, a gyorsírás feltalálója. 49. Emelt síkúhang. 50. Ilyen cső is van. 51. Nagyközség, Pest-megye, Monori járás! 53. Zanabár része. 54. Orosz város az Oka mellett. 55. Esz, észszerűség latinul. 57. Kétkedése. 58. De jól fogna Újvegre! (két szó). 61. A raj irányunkba (ék. hiány). 62. Több, mint bánat. 65. Vászrólna. 67. Kigyófaj. 70. Vissza: görög betű. 71. Evszak mássalhangzó. 73. Névelés kémiail elem (ék. hiány). 75. Mész agrammája. 77. Tűzben van. 80. Falusi bécsi.

Az első számú keresztrejtvény megfejtése: Vízszintes sorok: 1. Magyar Népi Szövetség temesvári nagygyűlése. 18. Négyes értekezlet. 116. Az olaj kiosztását. Függőleges sorok: 1. Magyar miniszterek bukaresti látogatása. 20. Rejtvényrovatunk. 24. Országos elnökünk. 43. Vincének. Szórejtvények: 1. Magyar Népi Szövetség. 2. Egyenlőség. 3. Kapitálista. 4. Kacsó Sándor.

FÜGGŐLEGES SOROK:

1. A nyugati imperialisták még mindig erre akarnak támaszkodni. 2. E. E. E. 3. Vissza: Paestum része. 4. Vissza: pezsgő mártia. 5. Csak az

Szórejtvények

1.

Zilahy Lajos műve

Életveszedelemmel járó állóvize! + sz.

3.

Gyere elő te sir lakó!

+

2.

Zilahy Lajos műve

Nagyapám apja autót építenel n = m

4.

(Költői műfaj)

Nem kell több számábögés!

Megfejtők névsora: Ielitzá Theodor, Karácsonyi Edit, Ketsedy Aranka, Czuczár Imréné, Kovács Ferenc, Krémer Gyula, Kolombán Rozália, Lőrincz Irén, Szénási Mária, Szegedy Jolán, Gáspár Judit, Haraszti János, Kont Vilmos, dr. Matistyák István, Barthmann Richárd, Mandula Éva, Zsigmond Udón, Czipszer Alajos, Fehér Tibor, Ménesi József, Karpási György, Kozma Ilona, Szilágyi Sándorné, Boros István, Borbély Ferenc, Kapdóbo István, Texe Imréné, ifju Marcsák Sándor, Papp Jenőné, Chintea Péter, ifju Terkál Róbert, Tamás Gyula, ifju Török Miklós, Hatházi Endre, Szász Rozália, Balogh Viktor, Marosi János, Gáll György, Bugnár János Torda, Daróczy György Erőműfalva, Makos Béla Beszterce, Lakatos Gábor Hunyad, György Lenke Magyarókerék és Pataki István.

A megfejtett sorsolás alapján a kitűzött könyvjutalmat nyerte Borbély Ferenc gyárimunkás Kolozsvár, Farkas-utca 8. A nyeremény átvehető kiadóhivatalunkban.

Rovatvezető üzenetei: L. G. Hunyad. Boldog vagyok, hogy kellemes meglepetéssel szolgálhattunk, az adószállítás azonban sajnos nem az én részortom. N. B. Beszterce. Javaslata komoly anyagi megterhelést jelentene a lapnak, egyébként a fejtörőfórum kell kiemelve a jövőben a jutalmak szaporítását.

Háztartás

A MARADÉK PULISZKA FELHASZNÁLÁSA.

Hideg állapotban lévő puliszkat öszegyúrunk tehetőruval 2 az 1 arányban. Gombócotok formálunk belőle. Egy kis piritott morzsában meghengergetjük, sültöbe tesszük és átforrósítva egy kanál tejfelt cepegtetünk rá.

PULISZKA-FANK.

Egy fél liter vízzel puliszkát készítni. Mikor kihűlt, lapitón újjnyi vastagra kinyújtjuk. Vékonyan megkenjük a felét ízzel, másik felét ráborítjuk, pohárral kiszaggatjuk, tojásban megmártva kisütjük. Lehet tojás nélkül is.

Egészség és szépség

A Világosság szerkesztősége lehetővé tette, hogy fenti rovatcím alatt általános érdekű orvosi és népszerű szépségápolásról írjunk a vasárnapi melléklet számára.

Az általános egészségvédelem ma szociális parancs, melyet hatóságok szervek, állami intézmények teljesítenek. Mégis sok orvosi kérdés marad kívül a betegpénztárak rendelkezésén és az egészségügyi hatóságok rendelkezésén, azoknak a nyitvánosság előtt való megbeszélése sohasem veszi el időszerejét és mindig közérdeklődésre tarthat számot. Ilyenek például a sport, élelmiszer, dohányzás, szeszkerítés, napkúrák.

A szépségápolás gondolatának felvetése sokak előtt talán fölöslegesen tetszetik, de női szemmel nézve a legtermészetesebb. A szépségápolás szükségére annyira magában a nőiségben gyökerezik, hogy szépségápolás mindig volt, mióta nő van a földön. Ma is van szépségápolás s ennek soha nem szűnő szükségét mutatja az, hogy ez ősszel az országból 360 kozmetikus-jelölt vizsgázott Bukarestben. Azonban a mai társadalmi átalakulás a szépségápolás részére is új utakat jelölt ki. A kozmetikának épen ez az új utakra való területe adja kezünkbe a tollat s hisszük, hogy szerény irásainkat a haladás szolgálatába állíthatjuk.

A régi kozmetika a pénzes társadalmi réteg asszonyainak szolgálatában állott. Csak hogy mindig újat nyújthasson — „Hormon”, „Vitamin”, „Hisztamin” — tartalom nélküli jelszavakat agatott magára s ez az üzleti vetélkedés néha már a széllármóság határát surolta. Igaz, hogy ebben az egészségtelen versenyben legtöbbször nem a kozmetikus volt a hibás, hanem a télen dáma, aki mindenben kikövetelte

a maga mindennapi új élményét.

Az új utakon haladó szépségápolás nem egy társadalmi osztály kiváltsága, hanem minden dolgozó nőé. Különben is lényegében nem is a helyelő, hanem a dolgozó nőnek van inkább szükségére szépségápolásra. Ez érthető, ha elgondoljuk, hogy a munkásnő, tisztviselő, családanya szépségét mennyire veszélyezteti az ipari, irodai, vagy háztartási munka. Viszont minden dolgozó nőnek szüksége van szépségére, mert annak a nőnek van a férfiakkal — és néha egymással — szemben viselt életani harcban nagyobb győzelmi esélye, aki a szépség, ápoltság fegyverét is beveti.

A ma parancsát teljesítő szépségápolásnak — azonkívül, hogy nagyobb tömeg részére tár kapu! — még egy fontos kötelessége van: meg kell tisztítani önmagát azoktól a fölösleges sállangoktól, melyek csak üzleti szemfényvesztésül szolgálnak s melyek a komoly kozmetikának csak ártottak. Célkitűzésünk, hogy a helyesen értelmezett szépségápolást az üzleti szempontok figyelembe kívül hagyásával helyezzük természetes keretei közé: a kozmetika csak arra való, hogy az arcnak, hajnak, testnek megadja és biztosítsa az egészséges életani feltételeit, mert a szépség maga az — egészség.

DR. BERÉNYI DEZSO

*

Rovatvezető üzen. — Az érdeklődő lapunk vasárnapi mellékleteiben közérdekű orvosi, kozmetikai cikkeket talál. Hogy ez irásoknak az olvasó gyakorlati hasznát is vehesse, rovatvezető a hozzá intézett kérdésekre a rovatban készséggel válaszol. Lovallbéli válaszhhoz bélyeget kérünk.

A mai nő divatja

HADJARAT AZ ÉRSZERŐSÉG ELLEN

Mint ahogy a természetben minden megismétlődik, úgy ismétlik a nők is állandóan önmagukat. Ha megnézzük az új francia divatlapokat, csodálkozva fedezzük fel bennük a nagyanyaink fényképalbumából annyira ismert darabzókat, az alata és felte kidomborodó idomokat, amit a fűzőnek köszönhetek a régiak.

A párisi nagyszalonok harca a hosszú szoknya mellett és a fűző körül zajlik. Marcell Rochas, aki komoly tényező a francia divatdiktátorok körében, próbálkozott a fűzőt kényesíteni, igaz, hogy csak egy íci-píci „páncél” az egész, de fűző, ami a denekar darázskarcusvá varázsolja ugyan, kihangszolyozza a csipők gömbölyűségét, de bármennyire is másképpen hirdeti Marcell Rochas, akadályozza a mozgást. A modern nő modernese éppen abban áll, hogy mozgékonyabbak, mint a régiak, erre szükség is van, hiszen a modern nő nem porcellánbaba, hanem a férfinek egyenrangú dolgozó életű.

Még egy örökség nagyanyánktól: a hajbetegek. Ezt már viseltük az idén, velony hurkó alakjában, azaz fejünkre erősítettünk és rácsavartuk a hajunkat. Nygón kényelmes, praktikus, sok fodrászkidást takarítottunk meg vele. De nem volnánk nők, ha nem viinnék mindent tulzába. A francia lapok hajviseletképeket közölnek, a frizurák hurkával tölthet, egészen komoly építményekké váltak. A hamis hajfonatokkal ékesített hajviselet az egyszerűbbek közé tartozik.

Amikor ma majdnem minden nő gyárban, hivatalban, vagy háztartásban dolgozik, akkor a francia divat csodálatozóképpen ahelyett, hogy a célszerű hajviseletet tartaná szemelőtt, kényelmesen, az elkészítéséhez hosszú időt igénylő „hajépitményeket” akar ránk erőszakolni.

De hölgyeim! Függetlenül minden divatjónaságtól és divatjónaságtól, ne feledjük: nem minden szép, ami divat, de ami szép, izlőse és célszerű: az mindig divat.

SZEKELY ANNA

IGY LESZ?

Jövőbelátó készülékek kilestük a ma délutáni Vasas - U mérkőzés titkát

Ki lesz a győztes? — Ki lesz a vesztes?

MINDENUNNEN KIKÜLDÖTT SPORTTUDÓSITÓNK SZENZÁCIÓS TALÁLMAINYA SEGÍTSÉGEVEL AZ OLVÁSÓ ÉS A JÁTEKOSOK ELŐRE MEGTUDHATJÁK A MÉRKŐZÉS LEFOLYÁSÁT

A Világosság szerkesztőségében eltérően a szokott komor hangulattól, ezúttal lázas izgalom uralkodik. Az egyik íróasztalon bizonyult készülni a külső formáját illetően átmenetesen képez a hajóhinta és cipőgomboló között.

— Megsürglizteték? — kérdezi izgatottan a sportos.

— Igen és be is szappanoztuk — adják meg a választ kórusban a szerkesztőség gyakornokai.

Ezek után megkezdődik a jövőbelátó közvetítés. A készülék nyekken egyet, aztán füstölni kezd.

A készülék lenszején át láthatóvá válik a tribün. A hangtölcsérből rekedten tör elő a hang:

— Uuuuuuuuuuuuu.

— Vass-ass... Vass-ass... Ahá, már folyik a meccs!

Odébb igazítjuk a lenszét. Éppen két szurkolót fog be a készülék szeme, amint beszélgetnek, azaz pardon, üvöltönek.

I. szurkoló: Héj, ez szabálytalanság! Maguk tizenkét emberrel játszanak.

II. szurkoló (hörögve): Miü??

I. szurkoló: Igen, mert a bíró összejátsszik magukkal!

II. szurkoló (megkönnyebbülten): Hja, mi tudjuk, mi az összjáték.

Nagy kinnal a pálya felé fordítjuk a jövőbelátó lenszejét. Remek, éppen izgalmas jelenet kerül elő.

X. játékos precíz és alapos pontossággal rugdossa Y. játékos sípescsontját.

— Ne a vádliját, hanem a sípescsontját, mert az hamarabb törik — hangzik elnyújtottan valahonnan a tribün felől.

Büntetőrugást rendel el a bíró. E pillanatban, bár a legerősebb dolgok történnek, semmi sem látható. A játékosok ugyanis körülfogják a bírót. Időnkint készülékünk lenszejében megjelenik egy-egy felemelt ököl.

A hangok ezzel szemben primán hallhatók, sajnos azonban — reprodukálhatatlanok.

Nincsen semmi baj. A játék megy tovább. A bíró fűgőn kiszalad a játékosok köréből s vilámsébesen letérli az arcáról a köpéseket. Sántít ugyan egy kicsit, de csak a nadrágja hiányzik.

A büntetővonallra mutat. Erre az összerugdosott játékos, akit éppen haldokolva szállítanak ki a pályáról, macskaüggyességgel leugrik a hordágyról, visszazalad a pályára s máris rugja a büntetőt. Persze, kolozsvári hagyományak megfelelően — mellé.

Most, sajnos, ismét keveset lehet látni a mérkőzésből, mert a nézőtérről bedobált féltéglák, almacsutkák és üres pálinkás üvegek eltöröszölik a kilátást.

Igy, hát visszafordulunk a nézőtérré.

Éppen eltaláljuk a készülékünkkel I. szurkolót, akit izgatottan rágja a kalapját.

Mellette Szurkoló II. még mindig (vagy megint?) üvölt: — Verje pánkóra a száját!

Mire Szurkoló I. eldobja a szétrágcsált kalapot és így hörög: — Uram, ne öbressze fel a benem szépen szunnyadó oroszánt!

Nyomban ezután szabadstílusú birkőzésba kezdenek. Még jól látható, amint Szurkoló II. óvatosan kezdi kinyomni a Szurkoló I. bal szemét.

Földös.

Az öltözőben az U csatárai éppen a szokásos heti esküjüket teszik le. (Hányadszor?)

Kórusban zengik: — Igérjük, hogy a mérkőzés ideje alatt sem bort, sem pálinkát sem denaturált szeszt, sem más szeszessítalt nem fogyasztunk.

Sajnos, az U öltözőjéből áradó tömény szeszgőztől a készülékünk elromlott. Mire ismét megsürgliztük és megszappanoztuk, már vége felé tartott a meccs.

E pillanatban éppen nyolc játékost és 36 nézőt szállítanak el hordágyon.

És még mondja valaki, hogy nem veszedelmesebb nézni, mint játszani.

A nézőtérben néhány pompás boxpárba alakul ki. A közönség már csak ezeket nézi és füttyöl a mérkőzésre.

A bíró, akiről már csak néhány rongyfoszlány lóg le (de nincs baj, mert a köd eltakarja) ugyancsak füttyöl a mérkőzésre, belefúj a sípjába s ezzel végetér a meccs.

I. öltözőben: Óriási az öröm.

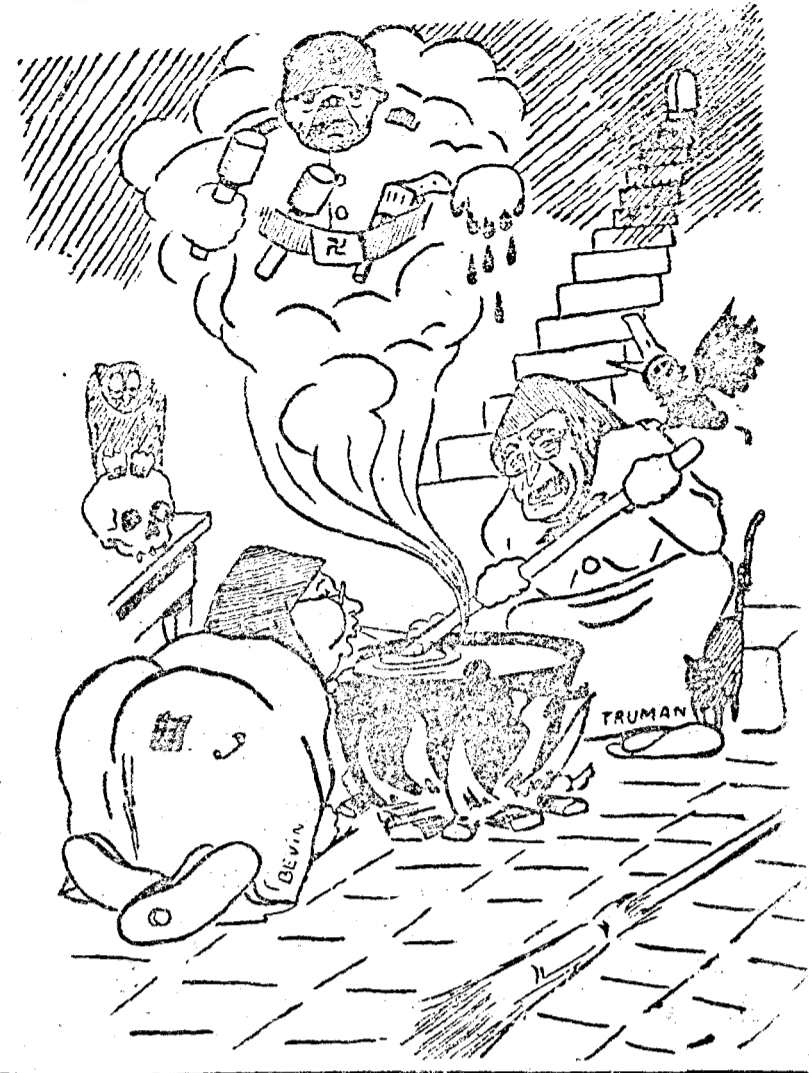
II. öltözőben: Óriási a szomorúság.

Sajnos, a villanykörtéhiány miatt nem tudtuk megállapítani, hogy melyik öltözőben van öröm és melyikben szomorúság.

Igy hát a szurkolók délután mégis csak ki kell menjenek a meccsre.

— dríbbi —

Angolszász boszorkánykonyha

GYEREKSZAJ

Pistike és papája az ebédőben beszélgetnek. A szomszéd házban Pistike nagymamája altatódalt énekel a kis Öcsikének. Pistike egy ideig hallgatja az énekét, majd kisvártatva megszólal: — Ha Öcsike helyében lennék, már régen úgy tettem volna, mint-ha aludnék.

BOLHAVÁGYAK

— Te mit csinálnál, ha megnyernéd a főnyereményt? — Réször is vennék magamnak egy jó nagy kutyát...

JÓ, HA VALAKI NEM VÉRMES

— Képzeld, az öreg Kovalcsik tettenérte a feleségét és ott a helyszínen megütötte a guta. — Na, az én urammal ilyesmi nem eshetik meg! — Miért? — Nincsen magas vérnyomása.

INDONEZ IDILL

— Tapossa ki nekem ennek a benszülttnek a belét, angol úr! — Tapossa ki maga, hollandus úr, van nekem elég taposni valóm a saját gyarmataimon.

KARAMBOL

— Mit szól ehhez a rengeteg közlekedési balesethez Csúzi úr? — Ne is kérdezze. A tegnap megyek az utcán egy csinos nővel, hát nem összeütközöm a feleségemmel?

ÖNERZET

A vasúti pénztár ablakánál egy kislány kér jegyet: — Kérek egy féljegyet Szamosfalváig, pénztáros úr. — Neked már nem jár féljegy. — Akkor adjon egy egészét, de ne tegezzen.

EGY KIS MATEMATIKA

— Pistukám, miért mondd, hogy már nem szorzok és nem osztok számokra? — Miért rájöttem, hogy mindenlivel összeadod magad.

A LEGNAGYOBB ÖRÜLTSEG

— Mancika, én annyira szeretem magát, hogy képes volnék megáért bármilyen örültséget elkövetni... — Akkor vegyen el feleségül!

A HÉT LEGHÜLYEBB VICCE

— Lakik kérem ebben a házban egy Virág nevű úr? — Igen. A harmadik emeleten. Rózsának hívják.

JELLEM

Egy zsebtolvajt hallgatnak ki a bíróságon: — És lopás közben nem mondja magának a lelkiismerete: „Bűnt követés ell... Bűnt követés ell”? — Dehogyan nem. Csak hogy én nem hagyom magam befolyásolni.

A SZINHÁZIGAZGATÓNÁL

Titkos drámatíró: Nem tetszik tudni, olvasta már az igazgató úr az új darabomat? Titkárnő: Nem hinném. Még üres a papirkosár.

A SZINHÁZNÁL MESELIK...

A „Figaro házassága” egyik első emlepröháján történt. A színészek bizony nem valami jól tudták még a szövegüket s folyton a sugóra figyelve, többet bólogoztak, mint beszéltek.

Egyszer aztán Szendrey Miska, aki egy dagogós békebíró, jászlik a darabban, sőtödüdően megszólal: — Mi az, itt csu-csu-csu-földölnak velem?

APAI TANÁCS

— Ha boldog akarsz lenni, olyan lányt végy feleségül, aki ma sovány, holnap kövér, ma alacsony, holnap magas. — De Papa, ilyen lány nincsen a világon. Ha ilyenre várok, sose nőstülök meg. — Látod fiam, akkor leszel boldog.

GAVALLÉR FÉRJ.

— Tegnap a férjem három kiló cukrot hozott. — Az semmi, az én férjem a múltkor ötszáz vagon cukrot hozott. — Mi a maga férje? — Mozdonyvezető.

KÉT ROVOTTMULTU BESZÉLGET.

— Az én fiam — dicsekszik az egyik — már hat hónapos korában ült. — Igen? — érdeklődik a másik — melyik fegyházban?

EMLEKEZTETŐ.

— Szomszédasszony, miért sír minden reggel, valahányszor megöntözi a kaktuszokat? — Ó... éppen ilyen volt szegény megboldogult uram szombaton, mielőtt megborotválokzott...

MÜKERESKEDESSEN.

— Rettenetes, milyen maskara arcképeket festenek ezek a mai művészek! És még művészetnek merik nevezni mázolásikat! — Bocsanat, asszonyom, az amit nézni méltóztatik, egy titkór.

ELŐADÁS UTÁN.

— Képzeld, az a semmirevaló János hangosan horkolt az előadásom alatt! — Bizony, engem is mindig felriasztott, valahányszor elszendvedtem.

GYÜMÖLCSZAKÉRTŐ.

— Te Arisztid, nem jó gyümölcs ez a cseresznye! — Miért? — Olyan, mint a munkáspártok: piros és kemény magja van...

MIT TEGYEN SZEGÉNY?

— Szóval, te nem tudsz már soha jó gyermek lenni? — Drága anyukám, én minden este kérem az Istent, de mit csináljak, ha ő nem akarja megtenni.

MILLEN IDŐK, MILLEN IDŐK!

— Borzasztó nehéz helyzet, kérelgalasan. Eymásután kell eladogatni a feleségem ékszereit, amikor az inflációban vettem neki...

KÖLCSÖN.

— Kérlek szépen, nem adnál kölcsön 100 lejrt? — Nézd, azt mondják, hogy a pénz megrontja a barátságot. Mi olyan jó barátok vagyunk, hogy nem érdemes rongyos száz lejrt ezt kockára tenni. — Rendben van. Akkor adjál ötezer lejrt.

ALRÉMHIR.

— Hallotta, hogy Moszkvában a férfiaknak nem szabad kemény kalapban járni? — Rémes! Csak miében! — Csak cipőben.

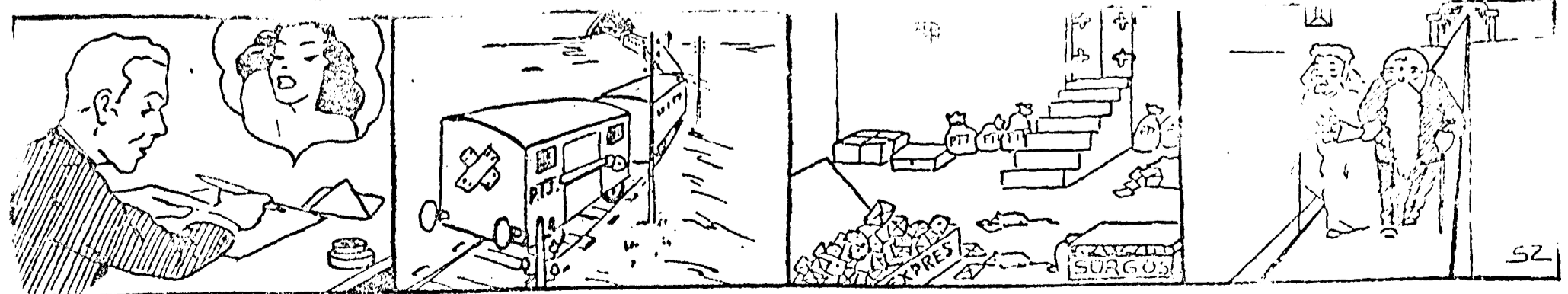
AZ NEM LÉTEZIK.

— Rémes gyerek vagy te Gyurika. Ha kérdék tőled valamit, folyton kérdéssel válaszolsz. — Tényleg?

ESTE GAZDAGÉKNÁL.

— Mondd anyukám, kihez kell imádkoznom, hogy hadvözér lehessenek? — Truman bácsihoz, kistiam.

Amíg egy levél eljut odáig...

„Drágám, amint a levelem megkapod, nyomban esküdjünkünk

Megy a gőzös... hogy a gőzös...

Csendélet a postán

Ami készül, nem múlik

